

I

Ik ben misandrisch en misogyn, ik verdraag mannen noch vrouwen, ik heb niets tegen ze, zoals je dat zegt, ik ga er alleen niet graag mee om, ik weet niet waar het over moet gaan, ik heb het gevoel dat ik onnatuurlijk doe, of dat zij onnatuurlijk doen. Maar misantropisch ben ik niet, want met mannen die gay zijn heb ik geen probleem. Dat is de enige mensensoort waarmee als gelijken te leven valt. Ik voel me niet comfortabel in de setting die me bij mijn geboorte is toegewezen. Alleen al bij de gedachte aan trouwen en kinderen krijgen word ik misselijk. Biologie en lotsbestemming zijn twee verschillende zaken. Ik kan hier redenen gaan opsommen waarom dat zo is, maar dat zou al te simpel klinken, gedateerd, en bovendien lijkt ik dan misschien zo'n

stumper die zo nodig een gay best friend moet hebben. Gays zijn geen huisdieren. Dat moet iedereen beseffen. Om duidelijk te maken dat ik zo niet ben, gebruik ik af en toe wat gay-jargon, bij voorkeur voor licht-gevorderden, want de basics kent zelfs mijn moeder en de woordenschat voor gevorderden zou te veel van het goede zijn. Of ik vertel een sterk verhaal, zoals over twee vrienden van mij die elkaar niet kenden en die seks hadden in een darkroom in Berghain. Jij bent toch een vriend van Vivian? vroeg de een, geen idee in welk stadium ze waren. Het is fijn om bij een groep te horen. Ik moet mijn paniek hoe dan ook in bedwang zien te houden, niet meteen allerlei gecodeerde boodschappen afvuren, soms al in de eerste minuten van een gesprek, want wie erbij hoort is rustig, slooft zich niet uit om zus of zo over te komen, voelt zich op zijn gemak, en ik voel me heel graag op mijn gemak.

Ik heb een tijd afwisselend in Rio de Janeiro en São Paulo gewoond, afhankelijk van de klussen die ik had, soms voor langere tijd, soms voor even, nooit voor iets degelijks of stabiels en altijd slechtbetaald, als het al betaalde. En toch deed ik het, omdat elk van die ervaringen een verrijking was voor mijn cv. Ik ben freelancecurator, ik heb gewerkt voor geries, biënnales, musea en ateliers, ik ben assistent geweest bij grote tentoonstellingen en heb in mijn eentje ook kleinere belangrijke exposities georga-

niseerd, ik schrijf kunstkritieken voor kranten en tijdschriften, zowel binnenlandse als buitenlandse. Als ik weer zoiets heb gedaan, krijg ik felicitaties, mijn ouders geven me een cadeau, een reisje naar Berlijn, een portemonnee van Comme des Garçons, een foto van Francesca Woodman. Ik werk niet met schilders en ook niet met fotografen, want die zijn hetero, dat levert maar gedoe op, ook al zijn ze soms wel grappig, met dat zelfvertrouwen van ze. Maar dan was ik ineens met zo'n figuur aan het seksen op de opening van zijn expositie, in de wc van de galerie, en deelden we op zaterdagochtend om elf uur een lijntje van de avond tevoren. Een vluggertje met een tien jaar jongere chick, daar komen zij met nog meer zelfvertrouwen uit en voor mij was er meestal niets aan. Daarom geef ik de voorkeur aan andere artistieke types, die net zo goed narcistisch zijn maar in elk geval wel leuk, zonder dat er emotionele toestanden dreigen.

Toen ik dertig werd, hebben mijn ouders een appartement in Botafogo voor me gekocht, twee slaapkamers, parketvloer, negentig vierkante meter, portier voor dag en nacht. Bovendien leenden ze me een Mole-stoel van Sergio Rodrigues (de hond had het leer aangevreten, ze zouden hem terugnemen zodra ze een goede meubelstoffeerder hadden gevonden, maar dat zijn ze vergeten geloof ik, het is intussen zeker twee jaar geleden). Die stoel stond

mooi bij mijn megafoto van João Silva. Dat was een cadeau, ik bedoel, de print en de lijst heb ik zelf betaald, maar mijn huis heeft er nu wel een kunstwerk bij, uit de serie die ook in het *MALBA* hangt. In die tijd ben ik mijn cv gaan pimpen. De betekenis voor mijn carrière, ongeacht de financiële aspecten, werd het enige criterium bij de selectie van mijn werkzaamheden. En wanneer ik krap bij kas kwam te zitten, wat dat ook mocht betekenen, verhuurde ik mijn appartement voor twee of drie weken en ging ik een poosje in het pied-à-terre van mijn ouders in São Paulo zitten. Die opzet was vooral erg lucratief met carnaval en oud en nieuw. Dan had ik ineens weer geld voor een paar maanden en kon ik er even tussenuit voor vakantie, een cursus in het buitenland of botox of zoiets.

De locatie van mijn appartement was top en 's nachts waren er straatverkopers, zeven dagen per week, die altijd Heineken op voorraad hadden. Darlene, die pal voor mijn deur haar plek had, waarschuwde me dat het aan de overkant gevaarlijk was, dat daar iemand was doodgeschoten, geen frisse boel. Ik liet haar praten, misschien was het gewoon een verkooptruc. Een eigen huis is genieten, ik ga zelf over de kleur van het behang in mijn slaapkamer, ik maak van de oude dienstbodekamer een ruim walk-incloset, ik heb een open keuken, geluidswerend glas. De oude badkamer heb ik vrijwel

intact gelaten, omdat die middenklassenesthetiek uit de jaren vijftig me bevalt. Ik begrijp niets van die wereld van jou, waarin je van de ene dag op de andere een appartement hebt, zei mijn vriendin Marina Falcão. We bouwden elke week een feestje, ik regelde zakken met ijs, stelde mijn ijskast, boxen en rode lamp ter beschikking en iedereen bracht zijn eigen drank, drugs en playlist mee. De bejaarde burens klaagden soms, maar dat was geen probleem, zei Alex, die zijn toch bijna dood, en anders lost de gentrificatie het wel op. Alex introduceerde de jongere generatie nachtvinders, die trots pronkte met subversieve details zoals kleurige oorbellen, roze nagels, soms een vrouwelijke uitdossing. Ik vond dat leuk, hoe diverser het gezelschap hoe beter, hoe sfeervoller ook.

Die dag had ik mijn beste vrienden uitgenodigd om te komen eten en daarna zouden we naar een feest gaan waar Rodrigo zou draaien. Ik was dolblij dat Rodrigo uit de kast was gekomen, ook bij zijn familie, die nog conservatiever was dan de mijne en hoge verwachtingen koesterde over een huwelijk tussen hem en mij. Een paar jaar geleden leek een schijnverloving hem nog wel een goed idee, zodat zijn ouders hem met rust zouden laten. Bovendien zou het ons een groot feest opleveren en toegang tot hun huis in Parijs. Heel eventjes, niet langer dan een kwartier, leek het me wel wat, een heteronor-

matiefleren volgens het conventionele succesmodel. Maar eigenlijk vond ik dat Rodrigo zich gewoon moest bevrijden van zijn schoolvrienden, die sukkel die hun geld verdienen op de financiële markt, en interessantere mensen moest leren kennen, met bezigheden in de kunstwereld.

Rodrigo was als laatste geprogrammeerd, pas ver na middernacht, zodat we om een uur of twee op weg gingen. Het was een gratis feest, niet in een spelonk met laserlicht, stroboscopen en projecties, maar op een plein bij het Centro Cultural Banco do Brasil. Dat plein was meer een openbare binnenplaats, waar nu bij de enige ingang dranghekken waren gezet. Twee beveiligers controleerden de toeloop, deelden armbandjes uit en bewaakten de orde. Het feest trok een nogal specifiek publiek: kapitaalkrachtig, gay, overwegend wit, van het soort dat er liberaal-progressieve, in economisch opzicht niet per se linkse ideeën op na houdt en niets heeft met traditionele statussymbolen. Zoals altijd waren er straatverkopers, die de mensen in de rij voorzagen van drank.

Tot mijn verrassing was Darlene er, de verkoopster uit mijn straat, en ze verkocht nu geen bier maar caipirinha. De Heineken was te krijgen bij een chagrijnige oude baas naast haar. Ik stak lachend mijn hand naar haar op en riep: Hallo! João Silva verliet de rij om haar te knuffelen, een kus op

de wang te geven, naar haar zoon te vragen. Dat soort dingen kan hij zonder schijnheilig te klinken, maar ik niet. Daarom doe ik afstandelijk, houd ik de band liever zakelijk, klant en verkoper, uit angst de plank mis te slaan. Voor mijn gevoel stond ze trouwens de hele week voor mijn huis met haar handeltje, ik had niet eens opgemerkt dat ze op zaterdag ergens anders was, iemand anders was. Laat staan dat ik iets wist over haar privéleven. De rij schoof een paar meter op maar stond toen weer stil, zodat wij met zijn allen recht voor haar draagbare caipirinhastalletje kwamen te staan. Ik dacht al dat je hier zou kunnen zijn, zei João Silva. Maar hij woonde in São Paulo, hoe kon hij weten waar Darlene beroepshalve uithing? Alleen van de keren dat hij op avondjes bij mij naar beneden ging om bier te kopen? Het duurde idioot lang om binnen te komen. We stonden veertig minuten op dezelfde plek stil. Wat niet erg was, we vermaakten ons wel, kletsend met Darlene. Ze wist details van gebeurtenissen lang geleden, vroeg hoe bepaalde dingen waren afgelopen. Ze was slim, snel, grappig, goed geïnformeerd, ontwikkeld zelfs, ze sprak onze taal, was niet evangelisch, stemde *PSOL*.

Het was zo'n plezierig gesprek dat we niet merkten dat de *Guarda Municipal* er ineens was. Wat eigenlijk voor niemand reden tot zorg was, meestal deden ze niets, al gebeurden er door de politieke

situatie in het land de laatste tijd wel vreemde dingen. De arrestantenbus die naast ons opdoemde, was ongeveer even intimiderend als een peloton ordetroepen. Vijf kleerkasten posteerden zich voor de rij, vijandig, met abnormaal grote knuppels. Ze begonnen met de chagrijnige grijsaard, namen al zijn bier in beslag, laadden dat achter in hun auto. Hé, dat is diefstal! riep Marina Falcão, wat de rest van de rij beaamde met zo'n boegeroep dat Italo Disco erdoor werd overstemd. De agenten lieten zich er niet door weerhouden, integendeel, ze gingen extra agressief op Darlene af. Haar cocktailmateriaal werd vernield, haar flessen cachaça werden stukgegooid. Darlene schreeuwde. Ze probeerde zich los te wurmen uit de greep van de agent die haar arm in de klem had en moest dat bekopen met een klap met zijn knuppel. Alex, met zijn oorbellen, gelakte nagels en paarse oogschaduw, probeerde in te grijpen, ging tussen hen in staan en kreeg ook klappen, op zijn been, op zijn arm en, toen hij weer naar ons toe kwam lopen, op zijn rug. Hij was niet de enige bezoeker die duidelijk liet merken wat hij ervan vond, maar hij was wel de enige die klappen kreeg. In het tumult viel er ineens een traangasbom tussen de mensen in de rij, op een meter van de politie.

De twee bewakers lieten iedereen haastig naar binnen. Alleen de verkopers bleven buiten. En de

politie, die misschien uit zelfbescherming toch terugdeinsde voor zo'n incrowdparty. Het kwam bij niemand van ons op dat de straatverkopers als bezoekers mee naar binnen zouden kunnen. Het feest was gratis en er was op zich dus geen reden om hen te weigeren, ook al omdat ze op dat moment hun handel toch al kwijt waren. Maar er was de stilzwijgende overeenstemming, wederzijds, unaniem, dat zij daar niet thuishoorden, en dat was het dan.

Alex ging naar huis, met een paar butsen en bulten maar verder in orde, en de rest van ons zou op het feest blijven totdat het licht werd, de pillen begonnen al te werken. Niet meer aan denken, Vivian, zei Marina Falcão. Maar eenmaal binnen merkte ik dat er buiten nog steeds iets aan de hand was. Vergeefs probeerde ik me een weg door het gedrang te banen, tegen de stroom in. De hekken, in combinatie met mijn beperkte gezichtsvermogen en het effect van het traangas, belemmerden mijn zicht. Een gestalte bewoog zich strompelend voort, kronkelend, bijna op de andere hoek, een blok verder. Het zou Darlene kunnen zijn. Was zij in die tien chaotische minuten dat iedereen het binnenplein op ging, wij althans, het vaste feestpubliek, nog even serieus te grazen genomen? Of was het een bedelaar, een straatkind, een junk? Dat kon ook. Tien minuten is lang genoeg om iemand in elkaar te slaan. Maar als het Darlene was, dan hadden

anderen in de rij vast wel iets gedaan, geprotesteerd,
en niet gewoon, net zoals ik, koers gezet naar Italo
Disco's beats.